

การศึกษา เปรียบ เทียบภาวะ เจริญพันธุ์ของสตรีที่ เหย้าย้ายถิ่น และไม่ เหย้าย้ายถิ่น
ใน เขตเมืองของ ประเทศไทย

นายสุรพันธ์ เศวรภา

006062

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล
แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหิดลวิทยาดับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ. ศ. 2521

FERTILITY DIFFERENTIALS OF FEMALE MIGRANTS AND
NON-MIGRANTS IN URBAN AREA OF THAILAND

Mr. Suraphan Bejrapha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Demography)

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

สารบัญ

๒
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
บทที่	

1. บทนำ	1
2. วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	70
3. ปัจจัยทางค่านิยมที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่เคยย้ายถิ่น และไม่เคยย้ายถิ่นในเขตเมืองของประเทศไทย	88
4. ปัจจัยทางค่านิยมสุภกิจที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่เคย ย้ายถิ่น และไม่เคยย้ายถิ่นในเขตเมืองของประเทศไทย	104
5. ปัจจัยทางค่านิยมประชากรที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่เคย ย้ายถิ่น และไม่เคยย้ายถิ่นในเขตเมืองของประเทศไทย	119
6. สรุป และข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	148
ประวัติผู้เขียน	161

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่เคຍย้ายถิ่น และไม่
เคຍย้ายถิ่นในเขตเมืองของประเทศไทย
โดย นายสุรพันธ์ เพชรราชา
แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัทนา วิบูลย์ เกรษณ์

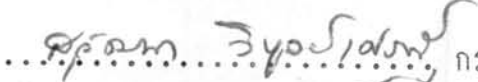

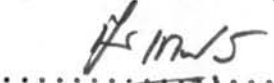
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

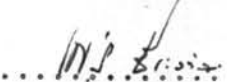

..... รักษาการในตำแหน่งคณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ มุนานาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเลิศ เลี้ยวประไพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัทนา วิบูลย์ เกรษณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ เทพวัลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาเปรียบเทียบภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่ เคยย้ายถิ่น และ
 ไม่เคยย้ายถิ่น ในเขตเมืองของประเทศไทย

ชื่อนิสิต   นายสุรพันธ์ เพชรภากา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์

แผนกวิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ปีการศึกษา   2521

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่ศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่
 เคยย้ายถิ่น และสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบ
 เทียบภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่ เคยย้ายถิ่น กับสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่น ซึ่งมีลักษณะทางสังคม
 เศรษฐกิจ และประชากร กลุ่มเดียวกัน โดยอาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะ
 ยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย ที่
 ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะส่วนที่เป็นเขต
 เมือง ซึ่งทำการสำรวจในระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2513 โดย
 ทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนชาย ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน และสตรีที่เคยสมรส
 ทุกคนในครัวเรือนตัวอย่าง ที่มีอายุไม่เกิน 60 ปี และได้เลือกศึกษาเฉพาะปัจจัยทาง
 ความสังคม เศรษฐกิจ และประชากร ที่เกี่ยวข้องกับภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่เคยสมรส
 โดยใช้วิธีการทางสถิติศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์

การศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานว่า "ในลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากร
 กลุ่มเดียวกัน สตรีที่ เคยย้ายถิ่น เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่นๆ
 น่าจะมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน" ผลจากการ
 ศึกษาปรากฏว่า ในลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรกลุ่มเดียวกัน สตรีที่เคย-

ย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต กับสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นเลย มีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกัน
 แต่สตรีที่ เคยย้ายถิ่นภายในห้าปีมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี
 ทั้งที่อาศัยอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่น ๆ และเมื่อพิจารณารายละเอียด
 ในแต่ละปัจจัยเปรียบเทียบกันระหว่างสตรีที่ เคยย้ายถิ่นกับสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นแล้วปรากฏ
 ว่า มีความแตกต่างกันบางประการ คือ

ปัจจัยทางค่านิยม ในด้านที่เกี่ยวกับเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน พบว่าสตรีที่ เคย
 ย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต และอาศัยอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่า
 สตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน แต่ในเขตเมืองอื่น ๆ สตรีที่ เคยย้ายถิ่นใน
 ช่วงหนึ่งของชีวิต กับสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นมีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนสตรีที่ เคย
 ย้ายถิ่นภายในห้าปี มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี ทั้งที่อาศัยอยู่
 ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่น ๆ

ในเขตที่เกิดเขตเดียวกัน สตรีที่ เคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต และอาศัยอยู่
 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในเขต
 เดียวกัน แต่ในเขตเมืองอื่น ๆ สตรีที่ เคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต กับสตรีที่ไม่เคย
 ย้ายถิ่นมีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนสตรีที่ เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี มีภาวะเจริญพันธุ์
 ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี ในเขตที่เกิดเขตเดียวกันทุกเขต ทั้งที่อาศัยอยู่ใน
 เขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่น ๆ

ในระหว่างการศึกษาระดับเดียวกัน สตรีที่ เคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต กับสตรี
 ที่ไม่เคยย้ายถิ่น มีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในระดับการศึกษา ป.1 - ป.4
 สตรีที่ เคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งของชีวิต มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่น ทั้งที่
 อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่น ๆ ส่วนสตรีที่ เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี
 มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี ในระดับการศึกษาเดียวกันทุกระดับ

ปัจจัยทางก้านเศรษฐกิจ พบว่าในลักษณะอาชีพกลุ่มเดียวกัน สตรีที่เคยย้ายถิ่น
ทั้งในช่วงหนึ่งขงชีวิต และภายในห้าปีทีอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและเขตเมืองอื่น ๆ
มีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกันกับสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นเลย และสตรีที่ไม่เคยย้ายถิ่นภายใน
ห้าปีตามลำดับ

ปัจจัยทางก้านประชากร ในช่วงระยะเวลาของการสมรสช่วงระยะเวลา
เดียวกัน สตรีทั้งทีเคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งขงชีวิต และภายในห้าปีทีอาศัยอยู่ในเขต
กรุงเทพมหานครและเขตเมืองอื่น ๆ มีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกันกับสตรีที่ไม่เคยย้าย
ถิ่นเลย และไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปีตามลำดับ

โดยสรุปแล้ว สตรีทีเคยย้ายถิ่นในช่วงหนึ่งขงชีวิตมีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่าง
กับสตรีทีไม่เคยย้ายถิ่น ในลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรกลุ่มเดียวกัน แต่
สตรีทีเคยย้ายถิ่นภายในห้าปีมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีทีไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี ใน
ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรกลุ่มเดียวกันเกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นปัจจัยก้าน
ลักษณะอาชีพของสตรี และช่วงระยะเวลาของการสมรสของสตรี ซึ่งสตรีทีเคยย้ายถิ่น
ภายในห้าปี มีภาวะเจริญพันธุ์ไม่แตกต่างกับสตรีทีไม่เคยย้ายถิ่นภายในห้าปี ทั้งทีอาศัยอยู่
ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองอื่น ๆ

migrants did not differ from non-migrants at all levels of education except at primary level.

With respect to economic factors such as occupation of female respondents, the data revealed that in the same occupation both lifetime and five-year migrants had almost the same level of fertility as non-migrants in all urban places.

Further finding showed that the same duration of marriage did not have any influence on fertility performance of both migrants and non-migrants.

In conclusion, in the same category of social, economic, and demographic characteristics, fertility level of lifetime migrants did not differ from their counterparts in all urban places. But those who were five-year migrants did have lower level of fertility than non-migrants in almost all category of socio-economic status, except occupation of female respondents and duration of marriage.

Thesis Title   Fertility Differentials of Female Migrants and
                         Non-Migrants in Urban Area of Thailand

Name   Mr. Suraphan Bejrapha

Thesis Advisor   Assistant Professor Suvathana Vibulsresth

Department   Sociology and Anthropology

Academic Year   1978

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate factors that influenced fertility of female migrants and non-migrants in urban places of Thailand. Data used in this study were taken from the urban phase of the National Longitudinal Study of Social, Economic, and Demographic Changes in Thailand conducted by the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University during April to May 1970. The heads of households and thier wives, and also every ever-married women under aged 60 in each sample household were interviewed.

The main hypothesis of this study was "in the same category of social, economic, and demographic characteristics those who migrated to urban places should have lower level of fertility than those who did not migrate". The results came out that there was no differences between fertility levels of life-time migrants and non-migrants. But, for five-year migration

those who migrated had fewer children than those who did not migrate. Further interesting points were found as follows:

With respect to social factors it was found that place of birth, present residence, and educational attainment played considerable role in determining fertility level of migrants and non-migrants. For example, when present residence was taken into account it was found that lifetime migrants in Bangkok Metropolis had fewer children than those never migrated. But in other urban places, there was no differences in fertility levels between migrants and non-migrants. On the other hand, five-year migrants in both Bangkok Metropolis and other urban places did have fewer children than non-migrants.

Considering the same place of birth, it was found that lifetime migrants in Bangkok Metropolis had lower level of fertility than non-migrants. In contrast, there was no differences in fertility levels between lifetime migrants and non-migrants in other urban places. However, five-year migrants had fewer number of live births than non-migrants in both Bangkok Metropolis and other urban places.

As far as educational attainment was concerned, it was found that at all levels of education, five-year migrants had fewer children than non-migrants in both Bangkok Metropolis and other urban places. However, fertility level of lifetime

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่
 กรุณาให้ทุนการศึกษา พร้อมทั้งให้ใช้ข้อมูลในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับ
 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย อันเป็นข้อมูลที่
 สำคัญยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วย-
 ศาสตราจารย์สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาสะดวกเวลาเพื่อให้คำแนะนำ
 อันมีค่ายิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเลิศ เลี้ยวประไพ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ เทพวัลย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร
 วีระสวัสดิ์ ประธานกรรมการ และคณะกรรมการ ในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณา
 ให้ข้อคิดและชี้แนะถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการเขียนโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวล
 ผลข้อมูล ขอขอบคุณ คุณระพีพรรณ หนูพานิช และ คุณชัยวิทย์ วรสุต ที่กรุณาช่วยเหลือใน
 ด้านการจัดเตรียมโปรแกรมสำเร็จรูป หากมีผู้ใดเขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
 ต่อ คุณพ่อและคุณแม่ ที่กรุณาให้กำลังใจและให้การสนับสนุนตลอดมา

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	90
2. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น เขตที่เกิดของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	93
3. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น เขตที่อาศัยอยู่ก่อนการสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	97
4. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น เขตที่อาศัยอยู่หลังการสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	99
5. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ระดับการศึกษาของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	102
6. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ลักษณะอาชีพของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	106
7. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่มีสถานภาพสมรสในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น สถานภาพการทำงานของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	111
8. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ประสบการณ์ในการทำงานก่อนการสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน	114

9. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ประสิทธิภาพในการทำงานภายหลังการสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 116

10. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่มีสถานภาพสมรสในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น อายุของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 121

11. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น อายุแรกสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 127

12. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่เคยสมรส จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ช่วงระยะเวลาของการสมรสของสตรี และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 131

13. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่มีสถานภาพสมรสในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 133

14. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่มีสถานภาพสมรสในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น ทักษะคติที่เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 135

15. จำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่มีสถานภาพสมรสในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ และเขตที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน 137